

Valmistautuminen 26.-29.3.2026 Kamerunin Yaoundéssa järjestettävään Maailman kauppajärjestö WTO:n 14. ministerikokoukseen

Kokous

Maailman kauppajärjestö WTO:n 14. ministerikokous, Yaoundé, Kamerun 26.–29.3.2026

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Käsittelyn tarkoituksena on antaa eduskunnalle tietoa Maailman kauppajärjestö WTO:n 14. ministerikokouksessa (MC14) käsiteltävistä kysymyksistä sekä ministerikokouksen mahdollisista tuloksista.

WTO:n 14. ministerikokouksen aiheita ja EU:n kantoja on käsitelty EU:n kauppapoliittisessa komiteassa useasti, viimeisimpinä 8.1.2026, 21.1.2026, 29.1.2026, 6.2.2026 ja 11.2.2026 sekä näitä edeltäen kansallisesti EU2-jaoston kirjallisessa menettelyssä. Ministerikokouksen valmisteluja käsiteltiin myös epävirallisessa kauppaministerien ulkoasiainneuvostossa 19.-20.2.2026. Asiaa käsitellään edelleen EU:n kauppapoliittisen komitean kokouksissa ennen ministerikokouksen alkua.

EU:n ulkoasiainneuvosto kauppaministerien kokoonpanossa kokoontuu 26.-29.3.2026 Yaoundéssa ja hyväksyy viime kädessä siellä tehtävät päätökset.

Suomen kanta

Suomi tavoittelee **ennakoitavaa, läpinäkyvää ja sitoviin sopimuksiin pohjautuvaa sääntöpohjaista kansainvälistä kauppajärjestelmää**, jossa Maailman kauppajärjestöllä ja sen sopimusjärjestelmällä on keskeinen rooli. Kansainvälisellä kaupalla on tärkeä tehtävä Suomen ja EU:n ulkoisen kilpailukyvyn ja hyvinvoinnin tukemisessa, markkinatalouden ja taloudellisen turvallisuuden vahvistamisessa sekä globaalien, mm. ympäristön ja ilmaston liittyvien haasteiden ratkaisemisessa.

Suomen keskeinen tavoite on **välttää multilateraalisen ja sääntömääräisen kauppajärjestelmän muuttuminen multipolaariseksi**, jossa yhteinen sääntöpohja menettää merkitystään johtaen lisääntyviin kaupallistaloudellisiin ja ulko- ja turvallisuuspoliittisiin jännitteisiin.

Suomi katsoo, että ministerikokouksen tulee luoda **konkreettiset edellytykset WTO-reformin jatkotyölle**. WTO:n uudistamisessa keskeisiä elementtejä ovat järjestön **toiminnan ja päätöksenteon joustavoittaminen** sekä WTO-jäsenten **eritahtisen etene- misen** mahdollistaminen kaupan vapauttamisessa ja sääntelyn kehittämisessä.

Suomi tavoittelee nykyistä parempaa **tasapainoa WTO-jäsenten oikeuksiin ja velvolli- suuksiin**. WTO:n tulisi pystyä keskustelemaan nykyistä laajemmin **valtion teollisuus- tukiin ja tasapuolisiin kilpailuedellytyksiin** liittyvistä kysymyksistä sekä pidemmällä aikavälillä kehittämään myös niihin liittyvää sääntelyä. WTO-jäsenten **kehitysmaasta- tuksen** ja siihen liittyvien etuisuuksien tulisi pohjautua objektiiviseen kriteeristöön.

Suomen tavoitteena on WTO:n **riitojenratkaisujärjestelmän uudistaminen** siten, että järjestelmän toimintakyky palautetaan tavalla, joka varmistaa WTO-jäsenmaiden oikeuk- sien ja velvollisuuksien tehokkaan toimeenpanon.

Suomi tavoittelee **sähköistä kauppaa** ja **investointien helpottamista** koskevan sään- nöstön liittämistä WTO:n sääntöjärjestelmään. **Sähköisten toimitusten** osalta tavoit- teena on **tullivapauden** vahvistaminen pysyvästi tai vähintään sen jatkaminen seuraa- vaan WTO-ministerikokoukseen saakka sekä **sähköisen kaupan työohjelman** jatkosta sopiminen.

Suomi tavoittelee pitkällä aikavälillä edistystä erityisesti **ympäristötuotteiden**, mukaan luettuna uusiutuvaan energiaan liittyvät teknologiat kaupan vapauttamisessa suomalais- yritysten intressejä vastaavalla tavalla.

Suomi tavoittelee **maatalouskaupan** uudistamista edistävää tulosta, joka on yhteenso- piva EU:n yhteisen maatalouspolitiikan reformien tavoitteiden kanssa ja luo edellytykset kestäviä ruokajärjestelmiä ja ruokaturvaa (SDG 2) tukeville maatalouskaupan sään- nöille.

Kalastustukineuvottelut ovat WTO:n kontribuutio kestäväen kehityksen tavoitteiden (SDG 14.6) saavuttamiseksi. Suomi tukee neuvottelujen mahdollisimman pikaista jatka- mista toisen vaiheen päättämiseksi.

Suomi katsoo, että ministerikokoukseen liittyvissä neuvotteluprosesseissa **vähiten ke- hittyneiden maiden** edut on huomioitava.

Pääasiallinen sisältö

Maailman kauppajärjestö **WTO:n 14. ministerikokous** (*Ministerial Conference 14, MC14*) järjestetään Kamerunin Yaoundéssa 26.–29.3.2026. **Järjestön uudistaminen** on nousemassa kokouksen tärkeimmäksi aiheeksi. Afrikassa järjestettävässä kokouk- sessa myös **kauppaan ja kehitykseen** liittyvien kysymysten odotetaan olevan esillä.

Kansainvälisen kauppapolitiikan nopeat käännteet, tullien korotukset ja epäkonventionaa- liset kauppasopimukset ovat viimeisen vuoden aikana **haastaneet WTO:ta** uudella ta- valla. WTO:n riitojenratkaisujärjestelmä on ollut kriisissä ja osin toimintakyvytön jo pi- dempään, mutta viime kuukausina myös koko WTO:n ympärille rakennetun sääntöpoh- jaisen kauppajärjestelmän keskeiset perusperiaatteet ovat ajoittain näyttäneet joutuvan kyseenalaisiksi.

Muuttuneessa tilanteessa keskustelut **WTO:n uudistamisesta** päätettiin viime vuonna aloittaa uudelleen puhtaalta pöydältä. Viime syksyn mittaan Genevessä käydyissä keskusteluissa WTO-uudistuksen keskeisiksi aiheiksi hahmottuivat: 1) **hallintokysymykset** (erit. päätöksenteon tehokkuus), 2) **oikeudenmukaisuus** (ml. tasapuoliset kilpailuedellytykset /valtiontuet, kehityskysymykset, kehityskauppa) ja 3) ”**aikamme kysymykset**” (mm. taloudellinen turvallisuus, arvoketjut, ilmastonmuutos, tekoäly). Jäsenkunnan näkemykset näiden kysymysten tarkemmasta sisällöstä ja ratkaisuista ovat kuitenkin edelleen hajallaan.

Kamerunin ministerikokouksen tuloksiin kohdistuvat **ennakko-odotukset** ovat yleisesti vaatimattomia. Odotettavissa ei ole, että ministerikokouksessa tehtäisiin varsinaista reformia koskevia päätöksiä. Sen sijaan tavoitteena on hyväksyä WTO-uudistusta koskeville keskusteluille **työohjelma** välietappeineen siten, että keskustelut voisivat johtaa konkreettisten uudistusten hyväksymiseen seuraavassa, v. 2028 Saudi-Arabiassa järjestettävässä ministerikokouksessa.

Euroopan unioni tukee konkreettisen **työohjelman hyväksymistä reformikeskusteluille** Kamerunin ministerikokouksessa. Hallintokysymyksissä EU painottaa erityisesti **joustavuuden lisäämistä** WTO:n toiminnassa ja päätöksenteossa siten, että halukkaat jäsenet voisivat edetä kaupan vapauttamisessa ja sääntelyssä muita nopeammin. Oikeudenmukaisuuden osalta EU painottaa **tasapuolisia kilpailuedellytyksiä** / valtion teollisuustukia koskevan keskustelun virallistamista sekä nykyistä maakohtaisempaa lähestymistapaa **kehityskauppaan** (ml. statuksen tuomat joustot).

WTO:n uudistamisen ohella kokouksessa on esillä myös muita kysymyksiä. Näistä keskeisimpiä ovat:

Monenvälisen, eli koko jäsenkuntaa koskevan **sähköisten toimitusten tullimoratorion** jatkaminen. Moratorio on ollut voimassa vuodesta 1998, ja sitä on jatkettu jokaisessa ministerikokouksessa. Moratorion tavoitteena on ylläpitää tilannetta, jossa internetissä tapahtuvista sähköisistä toimituksista ei peritä tullimaksuja. Moratorio on WTO:n tärkein ja toistaiseksi lähes ainoa voimassa oleva digitaalista kauppaa koskeva sääntö, ja sen peruminen merkitsisi kaupan esteiden lisääntymistä. Suomelle ja suomalaisyrityksille moratorion jatkaminen on tärkeää sähköisiin toimituksiin perustuvan kaupan helpottamiseksi ja ennakoitavuuden parantamiseksi. Tavoitteena on pysyvä tullittomuus tai vähintään moratorion määräaikainen jatkaminen. Moratorion kanssa samassa päätöksessä on perinteisesti jatkettu myös kehityskysymyksiin keskittyvää **sähköisen kaupan työohjelmaa**. Näin tulisi toimia nytkin, eli moratorion ja työohjelman tulee edetä yhdessä.

Useanvälisen sähköisen kaupan sopimuksen liittäminen WTO-sääntöjärjestelmään. Ryhmä WTO:n jäseniä sai 2024 valmiiksi useanvälisen sähköisen kaupan sopimuksen, joka luo ensimmäistä kertaa globaalin pohjan digitaalisen kaupankäynnin helpottamiselle. Sopimuksesta on tarkoitus tulla ns. liitteen 4 useanvälinen sopimus, eli se koskisi vain niitä WTO:n jäseniä, jotka ovat sen hyväksyneet. Jotta sopimus saadaan liitettyä virallisesti osaksi WTO:n sääntöjä, koko WTO:n jäsenistön tulee hyväksyä se. Tarvittavaa hyväksyntää ei ole vielä saatu kaikilta jäseniltä, ja siksi sopimuksen edut pyritään nyt saamaan väliaikaisesti voimaan sillä välin, kun neuvottelut WTO-sääntöihin liittämistä jatkuvat. Ellei MC14 ei päättä sopimuksen liittamisesta WTO-sopimusjärjestelmään, sopimuksen tukijat aikovat antaa väliaikaista ratkaisua koskevan poliittisen julistuksen ministerikokouksen yhteydessä (sivutapahtumassa). Tämän jälkeen tukijamaissa aloitetaan sisäiset prosessit väliaikaisratkaisun voimaan saattamiseksi. Sopimus tulee väliaikaisesti voimaan (tukijamaissa) 30 päivää sen jälkeen, kun 45. maa liittyy virallisesti sen tukijaksi.

Investointien helpottamista koskevan useanvälisen sopimuksen (*Investment Facilitation for Development*, IFD) liittäminen osaksi WTO-sopimusjärjestelmää. Sopimuksessa on vahva kehityksmaapainotus ja sen keskeisenä tavoitteena on auttaa houkuttelemaan paremmin kestäväää kehitystä tukevia investointeja vähiten kehittyneisiin ja kehitysmaihiin. Sopimusta tukee valtaosa WTO:n jäsenkunnasta, mutta muutaman jäsenen vastustus on tähän saakka estänyt sopimuksen voimaantulon osana WTO-sopimusjärjestelmää. EU tukee sopimuksen liittämistä osaksi WTO-sopimusjärjestelmää.

Muissa merkittäväissä kysymyksissä eteneminen on Kamerunin ministerikokouksessa epätodennäköistä. Jokin kehitysmaita koskettava, esim. **ruokaturvaan** liittyvä pienempi päätös saattaa olla mahdollinen ottaen huomioon, että kokous järjestetään kehitysmaassa. Sen sijaan esim. **maatalouteen** ja kehitysmaiden nauttimaan, ns. **erityis- ja erilliskohteluun** (*special and differential treatment*, S&DT) liittyvät kysymykset ovat todennäköisesti ratkaistavissa ainoastaan osana suurempaa pakettia, jossa eri jäsenet tekevät kompromisseja saavuttaakseen omia neuvottelutavoitteitaan. **Riitojenratkaisujärjestelmän uudistaminen** säilyy EU:n ja Suomen keskeisenä tavoitteena, mutta odottaa yleisemmän reformikeskustelun etenemistä. **Kalastustukiin** liittyvät neuvottelut eivät ole edenneet, eikä tuloksia ole odotettavissa. Päätös **Uzbekistanin** mahdollisesta WTO-jäsenyydestä riippuu jäsenyysneuvottelussa saavutettavasta edistyksestä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Unionin kokouksessa esittämistä kannoista on päätetty, jos se on ollut neuvottelutilanne huomioiden jo mahdollista, tekemällä neuvoston päätös perustuen SEUT 207 artiklan 4 kohtaan ja SEUT 218 artiklan 9 kohtaan.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti osallistuu asian käsittelyyn SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

Kansallinen valmistelu

E-kirjeluonnos on ollut kauppapoliittisen jaoston (EU2) kirjallisessa menettelyssä 19.–23.2.2026.

Ministerikokouksen valmisteluja on käsitelty säännöllisesti neuvoston kauppapoliittisessa komiteassa, jota on valmisteltu kansallisesti kauppapoliittisessa jaostossa (EU2) syksyllä 2025 ja talvella 2026.

Eduskuntakäsittely

EU-MINVA; epävirallinen ulkoasiainneuvosto kauppaministerien kokoonpanossa 19.–20.2.2026 (EU-MINVA:n kirjallinen menettely 13.2.2026, EU/3/2026-VNK-9); ulkoasiainneuvosto kauppaministerikokoonpanossa Yaoundéssa 26.3.2026 (asiakirja laadittavana).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 ja 27 §:ssä säädetään valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallanjaosta.

Ministerikokouksen lopputulos ei tämänhetkisen arvion mukaan edellytä lainsäädännöllisiä toimenpiteitä kansallisesti eikä sisällä Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia asioita.

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Maailman kauppajärjestö WTO:n 14. ministerikokouksen mahdolliset tulokset eivät vielä ole selvillä johtuen WTO:n jäsenten eriävistä näkemyksistä julkilausuman ja muun sisäl-
lön suhteen.

Asiakirjat**Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Ulkoministeriö / KPO-10 / Pekka Hirvonen, p. 0295 350 705

Ulkoministeriö / KPO-10 / Niina Blomberg

Ulkoministeriö / KPO-20 / Mary-Anne Nojonen

Ulkoministeriö / KPO-30 / Malena Sell-Myllyoja

VAHVA-tunnus

EU/470/2026

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite